

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΕΝΙΑΙΑ ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΗ ΑΡΧΗ
ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΣΥΜΒΑΣΕΩΝ

ΓΝΩΜΗ

Δ 131/2018

(της διαδικασίας του άρθρου 2 παρ. 2 περ. γ υποπερ. δδ του ν. 4013/2011)

Η ΕΝΙΑΙΑ ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΗ ΑΡΧΗ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΣΥΜΒΑΣΕΩΝ

Στην Αθήνα σήμερα την 11^η Δεκεμβρίου του έτους δύο χιλιάδες δεκαοκτώ (2018) ημέρα Τρίτη και ώρα 9:30 π.μ. και επί της οδού Κεφαλληνίας 45 και Κορνά Τράκα, όπου και τα γραφεία της, συνήλθε η **ΕΝΙΑΙΑ ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΗ ΑΡΧΗ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΣΥΜΒΑΣΕΩΝ** σε συνεδρίαση μετά από σχετική πρόσκληση του Προέδρου της, η οποία γνωστοποιήθηκε νομίμως σε όλα τα μέλη της Αρχής.

Πρόεδρος Γεώργιος Καταπόδης
Αντιπρόεδρος Χριστίνα Μπουσουλέγκα
Μέλη Κωνσταντίνος Βαρδακαστάνης
Δημήτριος Σταθακόπουλος
Μαρία Στυλιανίδου
Ερωφίλη Χριστοβασίλη

Τα λοιπά τακτικά και αναπληρωματικά μέλη, καίτοι προσκληθέντα, δεν προσήλθαν.

Γραμματέας: Μαρία Αντωνοπούλου, Π.Ε. Διοικητικού – Οικονομικού.

Εισηγήτρια: Αικατερίνη Θεοδωροπούλου, Νομικός, Ειδικό Επιστημονικό Προσωπικό Ε.Α.Α.ΔΗ.ΣΥ.

Κατά τη διάρκεια της Συνεδρίασης παρέστησαν η εισηγήτρια Αικατερίνη Θεοδωροπούλου και η Μίνα Καλογρίδου, Προϊσταμένη της Διεύθυνσης Νομικών Υπηρεσιών, οι οποίες και αποχώρησαν πριν την έναρξη της διαδικασίας ψηφοφορίας και λήψης της απόφασης από τα Μέλη της Αρχής.

Θέμα: Με το με αριθμό πρωτ. 2382/01.10.2018 αίτημα του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης (εφεξής ΑΠΘ), ως εκπροσώπου του Συνδέσμου Ελληνικών Ακαδημαϊκών Βιβλιοθηκών (εφεξής ΣΕΑΒ) προς την Ενιαία Ανεξάρτητη Αρχή Δημοσίων Συμβάσεων (εφεξής Αρχή), που παραλήφθηκε στις 03.10.2018 με αριθμ. πρωτ. 5130, όπως το αίτημα συμπληρώθηκε με το από 7291/09.11.2018 έγγραφο που παρελήφθη από την Αρχή στις 15.11.2018 με αριθμ. πρωτ. 5995, ζητείται η σύμφωνη γνώμη της Αρχής για την προσφυγή σε διαδικασία διαπραγμάτευσης για την ανάθεση τεσσάρων (4) συμβάσεων με αντικείμενο την συνδρομή και απόκτηση δικαιωμάτων απομακρυσμένης πρόσβασης σε ηλεκτρονικές πηγές και υπηρεσίες πληροφόρησης, συμπεριλαμβανομένων των ηλεκτρονικών επιστημονικών περιοδικών και βιβλίων, με τους εκδοτικούς οίκους/παρόχους Brill, ProQuest, Springer Nature και

Orchid, προϋπολογισθείσας δαπάνης € 259.566,50, € 232.000,00, € 235.000,00 και € 160.432,99 αντίστοιχα, με επίκληση της διάταξης του άρθρου 32, παρ. 2, περ. β', υποπερ. γγ' του Ν. 4412/2016 (για λόγους σχετικούς με την προστασία αποκλειστικών δικαιωμάτων).

I. Ιστορικό- πραγματικά περιστατικά

Από τα αναφερόμενα στο κρινόμενο αίτημα και στα συνυποβληθέντα αρχικά και συμπληρωματικά έγγραφα και στοιχεία προκύπτουν τα ακόλουθα πραγματικά περιστατικά:

1. Ο Σύνδεσμος Ελληνικών Ακαδημαϊκών Βιβλιοθηκών (ΣΕΑΒ) αποτελεί κοινοπραξία ιδρυμάτων στο χώρο της ανώτερης εκπαίδευσης και έρευνας στην Ελλάδα που θεσμοθετήθηκε με το άρθρο 17 του ν. 3404/2005, συστάθηκε με την από 27.02.2008 Προγραμματική Συμφωνία, αριθμεί όλα τα Ανώτατα Εκπαιδευτικά και Τεχνολογικά Ιδρύματα (Α.Ε.Ι. – Τ.Ε.Ι.) της χώρας, καθώς και 13 ερευνητικά κέντρα, χρηματοδοτείται από πιστώσεις των Δημοσίων Επενδύσεων του Υπουργείου Παιδείας Έρευνας και Θρησκευμάτων και εκπροσωπείται από το ΑΠΘ για υπηρεσίες απόκτησης δικαιωμάτων απομακρυσμένης πρόσβασης σε ηλεκτρονικές βιβλιοθήκες.

Μέσω της διαδικτυακής πύλης του HEAL-Link (Hellenic Academic Libraries Link) για τις ηλεκτρονικές πηγές, τα μέλη του Συνδέσμου Ελληνικών Ακαδημαϊκών Βιβλιοθηκών έχουν πρόσβαση σε ηλεκτρονικό υλικό (πλήρες κείμενο ηλεκτρονικών περιοδικών και βιβλίων και βιβλιογραφικές βάσεις δεδομένων μέσω των ιστοσελίδων/πλατφορμών διαφόρων εκδοτών/διαθετών) που καλύπτεται από συμβάσεις που έχει συνάψει ο Σύνδεσμος με διάφορους εκδότες/διαθέτες. Με βάση τα αναφερόμενα στο από 25.09.2018 έγγραφό του προς την Αρχή, ο Σ.Ε.Α.Β. από το 2003 έως το 2015 έχει συνάψει συμφωνίες πρόσβασης με διάφορους έγκριτους επιστημονικούς οίκους οι οποίοι είναι και οι μοναδικοί παραγωγοί και διαθέτες των συγκεκριμένων τίτλων επιστημονικών περιοδικών. (πρβλ. αντιστοίχως αποφάσεις 564/2013, 55/2014, 154/2016, 64/2017 της Αρχής καθώς και Ελ.Σ. Ζ' Κλιμάκιο Πράξη 315/2016).

Ο Σ.Ε.Α.Β. αποσκοπεί στο να καταστήσει τις πληροφοριακές πηγές των Βιβλιοθηκών των μελών της προσιτές σε όλη την ακαδημαϊκή και ερευνητική κοινότητα της Ελλάδας. Ένας από τους στόχους του Σ.Ε.Α.Β. είναι η από κοινού συνδρομή και η απόκτηση δικαιωμάτων απομακρυσμένης πρόσβασης σε ηλεκτρονικές πηγές και υπηρεσίες πληροφόρησης, συμπεριλαμβανομένων των ηλεκτρονικών επιστημονικών περιοδικών. Στόχο, επίσης, αποτελεί η καθιέρωση κοινής πολιτικής για την ορθολογική ανάπτυξη των συλλογών των περιοδικών (έντυπων και ηλεκτρονικών) μεταξύ των μελών του, η εξοικονόμηση πόρων και η πρόσβαση σε όσο το δυνατόν μεγαλύτερο αριθμό πηγών για την κάλυψη των αναγκών της εκπαιδευτικής και ερευνητικής κοινότητας της Ελλάδας.

Τα επιστημονικά περιοδικά που προμηθεύονται οι Βιβλιοθήκες των Ιδρυμάτων Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης και των Ερευνητικών Κέντρων αποτελούν έναν από τους σημαντικότερους πάγιους επιστημονικούς πόρους, απαραίτητους για την εκπαιδευτική και ερευνητική διαδικασία. Η πλειονότητα των επιστημονικών περιοδικών (24.000 διεθνώς), εκδίδεται πλέον σε ηλεκτρονική μορφή από τους αντίστοιχους εκδότες. Μέσω του Σ.Ε.Α.Β. δίνεται πρόσβαση πλήρους κειμένου σε περίπου 13.500 ηλεκτρονικά περιοδικά (περίπου το 50% της διεθνούς επιστημονικής παραγωγής των εκδοτών).

2. Εν προκειμένω με το με αριθμό πρωτ. 2382/01.10.2018 αίτημα του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης, ως εκπροσώπου του ΣΕΑΒ προς Αρχή ζητήθηκε η σύμφωνη γνώμη της Αρχής για την προσφυγή σε διαδικασία διαπραγμάτευσης για την ανάθεση έξι (6) συμβάσεων με αντικείμενο την συνδρομή και απόκτηση δικαιωμάτων απομακρυσμένης πρόσβασης σε ηλεκτρονικές πηγές και υπηρεσίες πληροφόρησης, συμπεριλαμβανομένων των ηλεκτρονικών επιστημονικών περιοδικών και βιβλίων με τους εκδοτικούς οίκους/παρόχους με τους εκδοτικούς οίκους/παρόχους Brill, ProQuest, Springer Nature, Orchard, Open Libraries of Humanities και Data Cite προϋπολογισθείσας δαπάνης 259.566,50, 232.000,00, 235.000,00, 160.432,99, 8.100 και 28.4999,52€ αντίστοιχα.

Ακολούθως με το με αριθμ. πρωτ. 7291/09.11.2018 έγγραφο που παρελήφθη από την Αρχή στις 15.11.2018 με αριθμ. πρωτ. 5995 παρασχέθηκαν στοιχεία και υπεβλήθησαν σχέδια απόφασης προσφυγής στη διαδικασία διαπραγμάτευσης για την ανάθεση τεσσάρων (4) συμβάσεων εξ αυτών.

Συγκεκριμένα ζητείται η προσφυγή στη διαπραγμάτευση για την ανάθεση συμβάσεων με τους εκδοτικούς οίκους/παρόχους Brill, ProQuest, Springer Nature και Orchid, προϋπολογισθείσας δαπάνης 259.566,50, 232.000,00, 235.000,00 και 160.432,99€ αντίστοιχα, με επίκληση της διάταξης του άρθρου 32, παρ. 2, περ. β', υποπερ. γγ' του Ν. 4412/2016 (για λόγους σχετικούς με την προστασία αποκλειστικών δικαιωμάτων). Επομένως συνάγεται ότι το αιτούν δεν επιθυμεί την προσφυγή στη διαπραγμάτευση για την ανάθεση των συμβάσεων με τους εκδότες Open Libraries of Humanities και Data Cite προϋπολογισθείσας δαπάνης 8.100 και 28.4999,52€ αντίστοιχα.

3. Ειδικότερα, με την απόφαση του ΔΣ ΣΕΑΒ της 22ης Συνεδρίασης στις 23 Ιουλίου 2018, αφού ελήφθη υπόψη η ομόφωνη απόφαση της από 06.08.2018 Γενικής Συνέλευσης των μελών του ΣΕΑΒ, εγκρίθηκε ομόφωνα, «η προσφυγή στη διαδικασία της διαπραγμάτευσης, χωρίς δημοσίευση προκήρυξης, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 32 του ν. 4412/2016, για τη σύναψη σύμβασης, για τη συνδρομή και απόκτηση δικαιωμάτων απομακρυσμένης πρόσβασης στο ανωτέρω υλικό (ηλεκτρονικά βιβλία, ηλεκτρονικό αρχαιακό υλικό, ηλεκτρονικά περιοδικά) των εν λόγω παρόχων στο διηνεκές, για τις ανάγκες του Συνδέσμου Ελληνικών Ακαδημαϊκών Βιβλιοθηκών», σύμφωνα με τον παρακάτω αναλυτικό πίνακα:

ΕΚΔΟΤΕΣ	ΤΙΜΗ ΕΚΔΟΤΗ	ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΠΡΟΣΒΑΣΗΣ	CPV
Brill New Pauly Online, Brill's New Pauly Online Supplement, Encyclopedia of Ancient Greek Language and Linguistics online, International Aristotle Bibliography, SEG (Supplementum Epigraphicum Graecum Online), Lexicon of Greek Grammarians of Antiquity, Brill Dictionary of Ancient Greek Online, Brill's Companions In Classical Studies Online I-IV	259.566,50€	άπαξ προμήθεια διηνεκούς πρόσβασης	Βιβλία Βιβλιοθήκης Κωδικός: 22113000-5
ProQuest Periodicals Archive Online collections 1-10	232.000€	άπαξ προμήθεια διηνεκούς πρόσβασης	Βιβλία Βιβλιοθήκης Κωδικός: 22113000-5
Springer Nature Nature archive 1869-1996 Nature archive 1997-2006 Local hosting	235.000€	άπαξ προμήθεια διηνεκούς πρόσβασης	Βιβλία Βιβλιοθήκης Κωδικός: 22113000-5

Σχετικώς με τις υπό ανάθεση συμβάσεις παρατίθενται τα ακόλουθα στοιχεία:

Α) Το αντικείμενο της υπό ανάθεση δημόσιας σύμβασης προμηθειών με τον εκδότη Brill περιλαμβάνει “την πρόσβαση στο διηνεκές σε ηλεκτρονικές πηγές (ηλεκτρονικά βιβλία και περιοδικά, πληροφοριακό υλικό, εγκυκλοπαίδειες και λεξικά) του ως άνω τομέα. Ειδικότερα στην εν λόγω προμήθεια περιλαμβάνονται τα εξής: *New Pauly Online, Brill's New Pauly Online Supplement, Encyclopedia of Ancient Greek Language and Linguistics online, International Aristotle Bibliography, SEG (Supplementum Epigraphicum Graecum Online), Lexicon of Greek Grammarians of Antiquity.*” Σύμφωνα με το υποβληθέν σχέδιο απόφασης του ΣΕΑΒ: «Διευκρινίζεται ότι το εν λόγω αρχαιακό υλικό έχει επιλεγεί από για την κάλυψη των εκπαιδευτικών και ερευνητικών αναγκών των μελών του ΣΕΑΒ με αντικείμενο τις ανθρωπιστικές επιστήμες και ο εκδότης BRILL είναι ο αποκλειστικός παραγωγός, εκδότης και διαθέτης του εν λόγω υλικού και ο εκδότης BRILL είναι ο αποκλειστικός παραγωγός, εκδότης και διαθέτης του εν

λόγω υλικού, σύμφωνα με τα αναφερόμενα στο 5-11-2018 έγγραφο.»

Το αιτούν υπέβαλε, με το υπ' αριθμ. πρωτ. 5130/03.10.2018 αίτημα του, την από 28.08.2018 βεβαίωση του προαναφερόμενου οίκου με την οποία δηλώνεται ότι είναι τα ως άνω προϊόντα «είναι ιδιοκτησία της Koninklijke Brill NV, παράγονται, και διανέμονται από εμάς».

Β) Το αντικείμενο της υπό ανάθεση δημόσιας σύμβασης προμηθειών με τον εκδότη ProQuest περιλαμβάνει την άπαξ προμήθεια του αρχειακού περιοδικού υλικού Periodicals Archive Online collections 1-10. Σημειώνεται δε, με βάση τα αναφερόμενα στο υποβληθέν σχέδιο απόφασης του ΣΕΑΒ, ότι «το εν λόγω αρχειακό υλικό έχει επιλεγεί από για την κάλυψη των εκπαιδευτικών και ερευνητικών αναγκών των μελών του ΣΕΑΒ με αντικείμενο τις ανθρωπιστικές επιστήμες και ο εκδότης ProQuest είναι ο αποκλειστικός παραγωγός, εκδότης και διαθέτης του εν λόγω υλικού, σύμφωνα με τα αναφερόμενα στο 19-6-2018 έγγραφο».

Το αιτούν υπέβαλε, με το υπ' αριθμ. πρωτ. 5130/03.10.2018 αίτημα του, την από 19.06.2018 βεβαίωση του προαναφερόμενου οίκου με την οποία δηλώνεται ότι είναι ο αποκλειστικός παραγωγός, εκδότης και διαθέτης (*exclusive producers, publishers and distributors*) της βάσης δεδομένων Periodicals Archive Online - PAO -.

Γ) Το αντικείμενο της υπό ανάθεση δημόσιας σύμβασης προμηθειών με τον εκδότη Springer Nature περιλαμβάνει την άπαξ προμήθεια του αρχειακού υλικού του περιοδικού Nature για τα έτη 1869 έως 2006. Επιπροσθέτως αναφέρεται ότι : «Το αρχείο του περιοδικού Nature εξειδικεύεται θέματα Μηχανικής-Χημείας-Βιοϊατρικής και θα ήταν χρήσιμο οι Έλληνες ερευνητές να έχουν πρόσβαση σε αυτά. Οι δημοσιεύσεις των ερευνητών στο περιοδικό Nature χρησιμοποιούνται πάντα ως πολύ ισχυρά επιχειρήματα τόσο για την αξιολόγηση των Ιδρυμάτων, όσο και για τη χρηματοδότηση των ερευνητών. Σύμφωνα με τους διεθνείς πίνακες κατάταξης των ιδρυμάτων, μεταξύ άλλων παραγόντων που λαμβάνονται υπόψη για την αξιολόγηση των Ιδρυμάτων, ένα ποσοστό 20% καταλαμβάνουν και οι δημοσιεύσεις στο περιοδικό Nature. Δεν υπάρχει αμφιβολία ότι μία ή περισσότερες δημοσιεύσεις σε περιοδικά με πολύ υψηλό βαθμό αντίκτυπου (*Impact Factor*) θα αυξήσουν τις πιθανότητες για μελλοντική χρηματοδότηση των ερευνητών που δημοσιεύουν σε αυτά. Η χρηματοδότηση των ερευνητών δίνεται συχνά υπό την προϋπόθεση ότι «οι προηγούμενες επιδόσεις προβλέπουν μελλοντικές επιδόσεις».

Αντιστοίχως στο υποβληθέν σχέδιο απόφασης αναφέρεται ότι "το εν λόγω αρχειακό υλικό έχει επιλεγεί από για την κάλυψη των εκπαιδευτικών και ερευνητικών αναγκών των μελών του ΣΕΑΒ με αντικείμενο τους τομείς τομέα της Μηχανικής-Χημείας-Βιοϊατρικής και ο εκδότης SPRINGER είναι ο αποκλειστικός παραγωγός, εκδότης και διαθέτης του εν λόγω υλικού, σύμφωνα με τα αναφερόμενα στο 4-7-2018 έγγραφο.»

Το αιτούν υπέβαλε, με το υπ' αριθμ. πρωτ. 5130/03.10.2018 αίτημα του, την από 04.07.2018 βεβαίωση του προαναφερόμενου οίκου με την οποία βεβαιώνεται ότι μόνο η Springer Nature Customer Service Center GmbH ή και οι συνδεδεμένες αυτής επιχειρήσεις μπορούν να έχουν πρόσβαση σε ηλεκτρονικά προϊόντα, μεταξύ των οποίων συμπεριλαμβάνεται και το περιοδικό Nature.

4. Επιπροσθέτως με την απόφαση του ΔΣ ΣΕΑΒ της 23ης Συνεδρίασης στις 27 Αυγούστου 2018 αφού ελήφθη υπόψη η ομόφωνη απόφαση της από 06.08.2018 Γενικής Συνέλευσης των μελών του ΣΕΑΒ, εγκρίθηκε ομόφωνα «η προσφυγή στη διαδικασία της διαπραγμάτευσης, χωρίς δημοσίευση προκήρυξης, για τη σύναψη σύμβασης με τον πάροχο ORCID, για την πρόσβαση στην διασύνδεση προγραμματισμού εφαρμογών (*Application Programming Interface/API*), το οποίο διευκολύνει την εγγραφή και την ανταλλαγή πληροφοριών με τις εγγραφές της ORCID (την βάση δεδομένων της ORCID), επιτρέπει τη διασύνδεση των πληροφοριακών συστημάτων των ιδρυμάτων/μελών για την αυτόματη ανταλλαγή πληροφοριών σχετικά με τα δεδομένα των ερευνητών», σύμφωνα με τον παρακάτω αναλυτικό πίνακα:

ΠΑΡΟΧΟΣ	ΤΙΜΗ ΠΑΡΟΧΟΥ	ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΠΡΟΣΒΑΣΗΣ	CPV
ORCID One fiscal year subscription for persistent ORCID identifiers ¹	160.432,99 € (\$ 182.000) ²	ετήσια	Σύστημα απόκτησης δεδομένων Κωδικός: 48614000-5

Αναφορικά με τον πάροχο ORCID (Open Researcher and Contributor Identifier) ως άνω στο απόσπασμα των πρακτικών της ως άνω Συνεδρίασης του ΔΣ του ΣΕΑΒ επισημαίνονται τα εξής:

«Ο μη κερδοσκοπικός οργανισμός ORCID (Open Researcher and Contributor Identifier) έχει δημιουργήσει και λειτουργεί ένα Μητρώο μοναδικών αναγνωριστικών, ένα αναγνωριστικό για κάθε ερευνητή, και μια διαφανή (transparent) μέθοδο σύνδεσης των ερευνητικών δραστηριοτήτων και των αποτελεσμάτων με αυτά τα αναγνωριστικά. Ο μη κερδοσκοπικός οργανισμός ORCID είναι ο μοναδικός προμηθευτής του μητρώου ORCID.

Εκτός από την πρόσβαση στο Μητρώο της ORCID, σύμφωνα με τους όρους και τις προϋποθέσεις χρήσης που έχουν αναρτηθεί στην ιστοσελίδα της ORCID, με την σύναψη σύμβασης τα μέλη του ΣΕΑΒ απολαμβάνουν προνόμια που προβλέπονται για τα Premium Μέλη της ORCID. Τα ιδρύματα/μέλη του ΣΕΑΒ αποκτούν πρόσβαση στην διασύνδεση προγραμματισμού εφαρμογών (Application Programming Interface/API), το οποίο διευκολύνει την εγγραφή και την ανταλλαγή πληροφοριών με τις εγγραφές της ORCID (την βάση δεδομένων της ORCID), επιτρέπει τη διασύνδεση των πληροφοριακών συστημάτων των ιδρυμάτων/μελών για την αυτόματη ανταλλαγή πληροφοριών σχετικά με τα δεδομένα των ερευνητών. Τα μέλη λαμβάνουν εξατομικευμένη υποστήριξη για την εφαρμογή της υπηρεσίας στα πληροφοριακά τους συστήματα.»

Περαιτέρω στο υποβληθέν σχέδιο απόφασης προσφυγής στη διαπραγμάτευση αναφέρεται σχετικά ότι : «η ανωτέρω παροχή υπηρεσίας προσφέρει στα ιδρύματα/μέλη του ΣΕΑΒ πρόσβαση στην διασύνδεση προγραμματισμού εφαρμογών (Application Programming Interface/API), γεγονός που διευκολύνει την εγγραφή και την ανταλλαγή πληροφοριών με τις εγγραφές της ORCID (την βάση δεδομένων της ORCID), επιτρέπει τη διασύνδεση των πληροφοριακών συστημάτων των ιδρυμάτων/μελών για την αυτόματη ανταλλαγή πληροφοριών σχετικά με τα δεδομένα των ερευνητών και τα μέλη λαμβάνουν εξατομικευμένη υποστήριξη για την εφαρμογή της υπηρεσίας στα πληροφοριακά τους συστήματα.»

Επιπροσθέτως, στο από 25.09.2018 έγγραφο του ΣΕΑΒ προς την Αρχή, αναφέρεται ότι «Ο ORCID (Open Researcher and Contributor Identifier) είναι ένας μη κερδοσκοπικός οργανισμός που στηρίζεται στις συνδρομές των μελών του και δημιουργήθηκε για να επιλύσει το πρόβλημα των πολλαπλών αναγνωριστικών ερευνητών σε διεθνές επίπεδο. Έχει 172 μέλη από 41 χώρες με τις περισσότερες από τις οποίες έχει συνάψει κοινοπρακτικές συμφωνίες (consortium agreements). Πάνω από 7000 περιοδικά συλλέγουν πλέον τα ORCID IDs των συγγραφέων και 1500 μάλιστα από αυτά τα απαιτούν για τις δημοσιεύσεις τους. Η συμμετοχή του ΣΕΑΒ στο ORCID, εκπροσωπώντας όλη την Ακαδημαϊκή Κοινότητα της Ελλάδας μέσω ετήσιας συνδρομής, είναι απαραίτητη για τη διασύνδεση του καταθετηρίου ερευνητικών δεδομένων. Θα εξυπηρετήσει επίσης και τη διασύνδεση άλλων υπηρεσιών των Ακαδημαϊκών Ιδρυμάτων (ηλεκτρονικές εκδόσεις, συστήματα CRIS, ιδρυματικά καταθετήρια). Ως μέλος του ORCID, ο ΣΕΑΒ αναλαμβάνει σημαντικές υποχρεώσεις προς τα μέλη που θα συμμετέχουν στη

¹ Η προσφορά περιλαμβάνει 52 ιδρύματα, καθώς εξαιρείται το Κέντρο Ιχθυοκαλλιέργειας Αχελώου και υπολογίζεται η συγχώνευση (Τ.Ε.Ι. Αθηνών και ΤΕΙ Πειραιά) από την οποία προέκυψε το Πανεπιστήμιο Δυτικής Αττικής.

² Η μετατροπή έχει υπολογιστεί με βάση fixed exchange rate : 1€ = 1.13443\$

συμφωνία, τόσο τεχνικές όσο και αναφορικά με την διάδοση της υπηρεσίας στα μέλη.»

Το αιτούν υπέβαλε, με το υπ' αριθμ. πρωτ. 5130/03.10.2018 αίτημα του, την από 13.08.2018 επιστολή με την οποία δηλώνονται τα εξής:

«Η ORCHID αποτελεί μια ανοικτή, μη κερδοσκοπική προσπάθεια δημιουργίας και λειτουργίας ενός μητρώου μοναδικών αναγνωριστικών ερευνητών και μιας διαφανούς μεθόδου σύνδεσης των ερευνητικών δραστηριοτήτων και των αποτελεσμάτων με αυτά τα αναγνωριστικά. Η ORCHID είναι μοναδική, γιατί προσφέρει πρόσβαση σε πολλούς διαφορετικούς κλάδους και τομείς έρευνας, σε διεθνές επίπεδο. Είναι ένας κόμβος που συνδέει του ερευνητές και την έρευνα μέσω της ενσωμάτωσης αναγνωριστικών ORCHID σε βασικές ροές εργασιών, όπως η συντήρηση ενός ερευνητικού προφίλ, η υποβολή χειρογράφων, οι αιτήσεις επιχορηγήσεων και οι απαιτήσεις για διπλώματα ευρεσιτεχνίας Η ORCHID παρέχει δύο βασικές λειτουργίες: (1) ένα Μητρώο, για την απόκτηση ενός μοναδικού αναγνωριστικού και τη διαχείριση του αρχείου δραστηριοτήτων και (2) Διεπαφές, που υποστηρίζουν την επικοινωνία μεταξύ των συστημάτων και τον έλεγχο ταυτότητας. Η ORCHID διαθέτει τον κωδικό της με άδεια ανοιχτού κώδικα και δημοσιεύει ετήσιο αρχείο δημοσίων δεδομένων χωρίς CCO. Η ORCHID Inc. είναι ο μοναδικός προμηθευτής του μητρώου ORCHID, με πάνω από πέντε (5) εκατομμύρια ενεργούς λογαριασμούς ερευνητών μέχρι σήμερα.»

5. Κατόπιν των ανωτέρω, το ΑΠΘ, ως εκπρόσωπος του ΣΕΑΒ, με το υπ' αριθμ. πρωτ. Ε.Α.Α.ΔΗ.ΣΥ. 5130/03.10.2018 αίτημά του, όπως συμπληρώθηκε με το 5995/15/11/2018 έγγραφο, υπέβαλε στην Αρχή σχέδια αποφάσεων του Δ.Σ. του ΣΕΑΒ, "έχοντας την εξουσιοδότηση της Γενικής Συνέλευσης του ΣΕΑΒ της 7ης Ιουλίου 2016 " για την έγκριση σύναψης των υπό εξέταση συμβάσεων με διαπραγμάτευση. Ειδικότερα ζητείται η σύμφωνη γνώμη της Ε.Α.Α.ΔΗ.ΣΥ. για τη διενέργεια διαδικασίας διαπραγμάτευσης για την ανάθεση τεσσάρων (4) συμβάσεων με τους εκδότες/παρόχους Brill, ProQuest, Springer Nature, και Orchid προϋπολογισθείσας δαπάνης 259.566,50, 232.000,00, 235.000,00 και 160.432,99€ αντίστοιχα, με επίκληση της διάταξης του άρθρου 32, παρ. 2, περ. β', υποπερ. γγ' του Ν. 4412/2016 (για λόγους σχετικούς με την προστασία αποκλειστικών δικαιωμάτων).

II. Νομικό πλαίσιο

6. Σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 2 παρ. 2 περ. γ υποπερ. δδ του ν. 4013/2011, όπως ισχύει, προβλέπεται ότι: «[...] δδ) Οι αποφάσεις των αναθετουσών Αρχών που αφορούν προσφυγή στη διαδικασία της διαπραγμάτευσης για την ανάθεση των δημόσιων συμβάσεων, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 25 παρ. 3 του π.δ. 59/2007 και των άρθρων 24 και 25 του π.δ. 60/2007, εξαιρουμένων των περιπτώσεων ανωτέρας βίας, εκδίδονται μετά από σύμφωνη γνώμη της Αρχής, εφόσον οι συμβάσεις αυτές εμπíπτουν, λόγω της εκτιμώμενης αξίας τους, στο πεδίο εφαρμογής των ανωτέρω προεδρικών διαταγμάτων. [...]».

7. Στο άρθρο 2 "Ορισμοί (άρθρο 2 και άρθρο 33 παρ. 1 εδάφιο β' της Οδηγίας 2014/24/ΕΕ και άρθρο 2 της Οδηγίας 2014/25/ΕΕ)" του ν. 4412/2016 (Α' 147) ορίζεται ότι:

[...] 5) ως «δημόσιες συμβάσεις» και ως «συμβάσεις έργων, υπηρεσιών και προμηθειών» νοούνται οι συμβάσεις εξ επαχθούς αιτίας οι οποίες συνάπτονται γραπτώς μεταξύ ενός ή περισσότερων οικονομικών φορέων και μιας ή ενός ή περισσότερων αναθετουσών αρχών/ αναθετόντων φορέων, αντίστοιχα, και έχουν ως αντικείμενο την εκτέλεση έργων, την προμήθεια αγαθών ή την παροχή υπηρεσιών,

8) ως «δημόσιες συμβάσεις προμηθειών» και ως «συμβάσεις προμηθειών» νοούνται οι συμβάσεις που έχουν ως αντικείμενο την αγορά, τη χρηματοδοτική μίσθωση, τη μίσθωση ή τη μίσθωση-πώληση, με ή χωρίς δικαίωμα αγοράς, προϊόντων. Μια σύμβαση προμηθειών μπορεί να περιλαμβάνει, παρεμπιπτόντως, εργασίες τοποθέτησης και εγκατάσταση,

9) ως «δημόσιες συμβάσεις υπηρεσιών» και ως «συμβάσεις υπηρεσιών» νοούνται οι συμβάσεις που έχουν ως αντικείμενο την παροχή υπηρεσιών, πλην των αναφερομένων στην περίπτωση 6.[...]

(β) ως «δημόσιες συμβάσεις γενικών υπηρεσιών» νοούνται οι συμβάσεις που έχουν ως αντικείμενο την παροχή υπηρεσιών, πλην των αναφερομένων στην υποπερίπτωση α' της παρούσας περίπτωσης

συμπεριλαμβανομένων των συμβουλευτικών υπηρεσιών, που ως τέτοιες νοούνται εκείνες που, έχουν ως αντικείμενο το σχεδιασμό, προγραμματισμό, οργάνωση, διαχείριση, παρακολούθηση, έλεγχο και αξιολόγηση επιχειρησιακών και αναπτυξιακών προγραμμάτων και δράσεων σε όλους τους τομείς της οικονομίας, καθώς και σε οριζόντιου χαρακτήρα παρεμβάσεις, την υποστήριξη της υλοποίησης τους με τη μεταφορά της απαραίτητης σχετικής τεχνογνωσίας, καθώς και την παροχή εξωγενών υπηρεσιών (outsourcing) υλοποίησης των ανωτέρω προγραμμάτων και δράσεων. Στις συμβουλευτικές υπηρεσίες υπάγονται ιδίως οι οικονομικές μελέτες, οι κοινωνικές μελέτες, οι μελέτες οργάνωσης και επιχειρησιακής έρευνας, οι περιβαλλοντικές μελέτες, καθώς και οι μελέτες συστημάτων πληροφορικής, εκτός εάν σχετίζονται με έργο κατά την έννοια της περίπτωσης 7 ή με εκπόνηση μελετών και παροχή τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών κατά την έννοια της υποπερίπτωσης α' της παρούσας περίπτωσης.

8. Η διάταξη του άρθρου 5 του ν. 4412/2016 «Δημόσιες Συμβάσεις Έργων, Προμηθειών και Υπηρεσιών (προσαρμογή στις Οδηγίες 2014/24/ΕΕ και 2014/25/ΕΕ)» ορίζει:

«Ως κατώτατα όρια, σε συνάρτηση προς την εκτιμώμενη αξία της σύμβασης, εκτός ΦΠΑ, ορίζονται τα ακόλουθα: [...]

β) 144.000 ευρώ για δημόσιες συμβάσεις προμηθειών και υπηρεσιών που ανατίθενται από κεντρικές κυβερνητικές αρχές και για διαγωνισμούς μελετών που διοργανώνονται από τις εν λόγω αρχές. Αν οι δημόσιες συμβάσεις προμηθειών ανατίθενται από τις αναθέτουσες αρχές που δραστηριοποιούνται στον τομέα της άμυνας, το εν λόγω κατώτατο όριο ισχύει μόνο για τις συμβάσεις που αφορούν τα οριζόμενα στο Παράρτημα ΙΙΙ του Προσαρτήματος Α' προϊόντα,

γ) 221.000 ευρώ για δημόσιες συμβάσεις προμηθειών και υπηρεσιών που ανατίθενται από μη κεντρικές αναθέτουσες αρχές και για διαγωνισμούς μελετών που διοργανώνονται από τις εν λόγω αρχές. Το κατώτατο όριο αυτό εφαρμόζεται επίσης στις δημόσιες συμβάσεις προμηθειών που ανατίθενται από κεντρικές κυβερνητικές αρχές οι οποίες δραστηριοποιούνται στον τομέα της άμυνας, όταν οι συμβάσεις αυτές αφορούν προϊόντα που δεν εμπίπτουν στο Παράρτημα ΙΙΙ του Προσαρτήματος Α', [...],

Τα κατώτατα όρια που καθορίζονται στις ως άνω περιπτώσεις α', β' και γ' ισχύουν, εφόσον δεν έχουν αναθεωρηθεί, σύμφωνα με το άρθρο 6 της Οδηγίας 2014/ 24/ΕΕ." Συναφώς επισημαίνεται ότι τα ανωτέρω χρηματικά όρια ισχύουν από 1.1.2018 σύμφωνα με τις σχετικές διατάξεις του Κανονισμού 2017/2365 της Επιτροπής της 18ης Δεκεμβρίου 2017 "για την τροποποίηση της οδηγίας 2014/24/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου όσον αφορά τα κατώτατα όρια εφαρμογής για τις διαδικασίες σύναψης συμβάσεων".

9. Στο άρθρο 6 "Μέθοδοι υπολογισμού της εκτιμώμενης αξίας της σύμβασης (άρθρο 5 της Οδηγίας 2014/24/ΕΕ)" παρ. 9 και 10 του ν. 4412/2016 ορίζονται τα εξής:

"9. Όταν ένα σχέδιο αγοράς για την απόκτηση ομοιογενών αγαθών μπορεί να οδηγήσει σε ανάθεση συμβάσεων υπό τη μορφή χωριστών τμημάτων, λαμβάνεται υπόψη κατά την εφαρμογή του άρθρου 5 περιπτώσεις β' και γ' η συνολική εκτιμώμενη αξία όλων αυτών των τμημάτων. Όταν η συνολική αξία των τμημάτων ισούται ή υπερβαίνει το κατώτατο όριο που προβλέπεται στο άρθρο 5, το παρόν Βιβλίο εφαρμόζεται στην ανάθεση κάθε τμήματος.

10. Κατά παρέκκλιση από τα προβλεπόμενα στις παραγράφους 8 και 9, οι αναθέτουσες αρχές μπορούν να αναθέτουν συμβάσεις για μεμονωμένα τμήματα κατά τις διατάξεις του παρόντος Βιβλίου, λαμβάνοντας υπόψη την εκτιμώμενη αξία μόνο του τμήματος, εφόσον αυτή, χωρίς ΦΠΑ, είναι μικρότερη από 80.000 ευρώ για προμήθειες ή υπηρεσίες ή από 1.000.000 ευρώ για έργα. Πάντως, η συνολική αξία των τμημάτων που ανατίθενται με αυτόν τον τρόπο, δεν υπερβαίνει το 20 % της συνολικής αξίας όλων των τμημάτων στις οποίες έχει διαιρεθεί το προτεινόμενο έργο, η προτεινόμενη απόκτηση ομοιογενών αγαθών ή η προτεινόμενη παροχή υπηρεσιών".

10. Στο άρθρο 32 παρ. 2 περ. β του ν. 4412/2016 (Α' 147), οι οποίες ενσωματώνουν τις αντίστοιχες διατάξεις του άρθρου 32 παρ. 2 περ. β και γ της Οδηγίας 2014/24/ΕΕ, προβλέπεται:

"2. Η διαδικασία με διαπραγμάτευση χωρίς προηγούμενη δημοσίευση μπορεί να χρησιμοποιείται για δημόσιες συμβάσεις έργων, δημόσιες συμβάσεις προμηθειών και δημόσιες συμβάσεις υπηρεσιών σε οποιαδήποτε από τις κατωτέρω περιπτώσεις:

[...]β) εάν τα έργα, τα αγαθά ή οι υπηρεσίες μπορούν να παρασχεθούν μόνον από έναν συγκεκριμένο οικονομικό φορέα για οποιονδήποτε από τους κατωτέρω λόγους:

αα) ο στόχος της σύμβασης είναι η δημιουργία ή απόκτηση μοναδικού έργου τέχνης ή καλλιτεχνικής εκδήλωσης,

ββ) απουσία ανταγωνισμού για τεχνικούς λόγους,

βγ) προστασία αποκλειστικών δικαιωμάτων, συμπεριλαμβανομένων των δικαιωμάτων διανοητικής ιδιοκτησίας.

Οι εξαιρέσεις που ορίζονται στις υποπεριπτώσεις ββ) και βγ) εφαρμόζονται μόνο εάν δεν υπάρχει εύλογη εναλλακτική λύση ή υποκατάστατο και η απουσία ανταγωνισμού δεν είναι αποτέλεσμα τεχνητού περιορισμού των παραμέτρων της σύμβασης».

11. Στο **ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι ΚΕΝΤΡΙΚΕΣ ΚΥΒΕΡΝΗΤΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ** του Προσαρτήματος Α του ν. 4412/2016 προβλέπεται:

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι

ΚΕΝΤΡΙΚΕΣ ΚΥΒΕΡΝΗΤΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ - ΕΛΛΑΔΑ

[...]

24. Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης

[...]»

12. Επιπλέον, σύμφωνα με την αιτιολογική σκέψη 50 της Οδηγίας 2014/24/ΕΕ, «λόγω των επιζήμιων επιπτώσεων στον ανταγωνισμό, οι διαδικασίες με διαπραγμάτευση χωρίς προηγούμενη δημοσίευση γνωστοποίηση προκήρυξης σύμβασης θα πρέπει να χρησιμοποιούνται μόνο σε άκρως εξαιρετικές περιπτώσεις. Η εξαίρεση αυτή θα πρέπει να περιορίζεται σε περιπτώσεις που είτε η δημοσίευση είναι αδύνατη, για λόγους κατεπείγουσας ανάγκης οφειλομένης σε γεγονότα τα οποία η αναθέτουσα αρχή δεν θα μπορούσε να προβλέψει και για τα οποία δεν ευθύνεται, είτε είναι σαφές εξ αρχής ότι η δημοσίευση δεν θα οδηγήσει σε μεγαλύτερο ανταγωνισμό ή σε καλύτερα αποτελέσματα όσον αφορά την προμήθεια, μεταξύ άλλων και γιατί αντικειμενικά υπάρχει μόνο ένας οικονομικός φορέας που μπορεί να εκτελέσει τη σύμβαση. Χαρακτηριστικό παράδειγμα είναι τα έργα τέχνης, όπου η ταυτότητα του καλλιτέχνη συνδέεται άρρηκτα με τον μοναδικό χαρακτήρα και την αξία του έργου τέχνης. Η αποκλειστικότητα μπορεί να οφείλεται και σε άλλους λόγους, όμως μόνο καταστάσεις αντικειμενικής αποκλειστικότητας μπορούν να δικαιολογήσουν τη χρήση της διαδικασίας με διαπραγμάτευση χωρίς δημοσίευση, εφόσον η κατάσταση της αποκλειστικότητας δεν δημιουργήθηκε από την ίδια την αναθέτουσα αρχή με στόχο τη μελλοντική διαδικασία προμήθειας. Οι αναθέτουσες αρχές που επικαλούνται αυτή την εξαίρεση θα πρέπει να αιτιολογούν γιατί δεν υπάρχουν εύλογες εναλλακτικές ή υποκατάστατα, όπως η χρήση εναλλακτικών διαύλων διανομής ακόμα και εκτός του κράτους μέλους της αναθέτουσας αρχής ή να εξετάζουν παρεμφερή από άποψη λειτουργίας έργα, αγαθά και υπηρεσίες. Στις περιπτώσεις που η κατάσταση της αποκλειστικότητας οφείλεται σε τεχνικούς λόγους, αυτοί θα πρέπει να προσδιορίζονται με ακρίβεια και να αιτιολογούνται κατά περίπτωση. Θα μπορούσαν να περιλαμβάνουν, επί παραδείγματι, την τεχνική αδυναμία άλλων οικονομικών φορέων να επιτύχουν τις απαιτούμενες επιδόσεις ή την αναγκαιότητα χρήσης ειδικής τεχνογνωσίας, εργαλείων ή μέσων που μόνον ένας φορέας διαθέτει. Οι τεχνικοί λόγοι μπορεί να προέρχονται επίσης από ειδικές απαιτήσεις διαλειτουργικότητας που πρέπει να πληρούνται για να εξασφαλιστεί η λειτουργία των έργων, των αγαθών ή των υπηρεσιών. [...]».

III. Νομική εκτίμηση

13. Το υπό εξέταση αίτημα του ΑΠΘ, ως εκπροσώπου του ΣΕΑΒ, αφορά στη σύναψη δημόσιας σύμβασης προμηθειών, με την έννοια της περ. 8 της παρ. 1 του άρθρου 2 του ν. 4412/2016 και παροχής υπηρεσιών, με την έννοια της περ. 9 της παρ. 1 του άρθρου 2 του ν. 4412/2016 «Δημόσιες συμβάσεις έργων, προμηθειών και υπηρεσιών (προσαρμογής στις Οδηγίες 2014/24/ΕΕ και 2014/25)». Ειδικότερα οι αιτούμενες δημόσιες συμβάσεις προμηθειών με τους εκδότες Brill, ProQuest και Springer Nature, προϋπολογισθείσας δαπάνης 259.566,50, 232.000 και 235.000 ευρώ αντίστοιχα, αφορούν στην άπαξ συνδρομή και απόκτηση δικαιωμάτων απομακρυσμένης πρόσβασης σε ηλεκτρονικές πηγές και υπηρεσίες πληροφόρησης, συμπεριλαμβανομένων ηλεκτρονικών επιστημονικών περιοδικών και

βιβλίων καθώς και αγορά του αρχείου Springer Nature, για τα έτη 1869-2006, με CPV 221130000-5 (βιβλία βιβλιοθήκης), ενώ η δημόσια σύμβαση παροχής υπηρεσιών με τον πάροχο Orcid, προϋπολογισθείσας δαπάνης 160.432,99 ευρώ αφορά σε υπηρεσίες απόκτησης δεδομένων (CPV 48614000-5 Σύστημα απόκτησης δεδομένων). Λαμβάνοντας υπόψη ότι **α)** το αίτημα αφορά στη σύναψη δημόσιων συμβάσεων προμηθειών και παροχής υπηρεσιών κατόπιν διαδικασίας διαπραγμάτευσης, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 32, 2, β), γγ) του ν. 4412/2016, και **β)** η προϋπολογισθείσα δαπάνη έकाστης εξ αυτών υπερβαίνει τα κατώτατα όρια του άρθρου 5 του ν. 4412/2016, συντρέχει η αρμοδιότητα της Αρχής, κατ' άρθρο 2, παράγραφος 2, περίπτωση γ', υποπερίπτωση δδ' του ν. 4013/2011, για την παροχή σύμφωνης γνώμης.

14. Καταρχήν πρέπει να επισημανθεί ότι η διαδικασία με διαπραγμάτευση, έχει εξαιρετικό χαρακτήρα και επιτρέπεται να εφαρμόζεται μόνο στις περιοριστικώς απαριθμούμενες στα άρθρα 30 και 31 της Οδηγίας 2004/18/EK περιπτώσεις (αντίστοιχα άρθρα 24 και 25 π.δ. 60/2007) (βλ. σχετικώς ΔΕΕ, απόφαση της 8ης Απριλίου 2008, C 337/05, Επιτροπή κατά Ιταλίας, Συλλ. 2008, I-2173, σκέψη 56). Συναφώς επισημαίνεται ότι οι ανωτέρω διατάξεις στο μέτρο που εισάγουν εξαιρέσεις που συνιστούν παρέκκλιση από τη βασική ρύθμιση, ήτοι από τους κανόνες που αποσκοπούν στη διασφάλιση της αποτελεσματικότητας των αναγνωριζόμενων από τη Συνθήκη για τη Λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (Σ.Λ.Ε.Ε.) δικαιωμάτων στον τομέα των δημοσίων συμβάσεων, πρέπει να αποτελούν αντικείμενο συσταλτικής ερμηνείας. Συγκεκριμένα, προκειμένου η Οδηγία 2004/18/EK να μην απωλέσει την πρακτική αποτελεσματικότητά της, τα κράτη μέλη και οι αναθέτουσες αρχές τους δεν επιτρέπεται να προβλέπουν περιπτώσεις προσφυγής στη διαδικασία με διαπραγμάτευση που δεν προβλέπονται από την εν λόγω οδηγία ή να συνοδεύουν τις ρητώς προβλεπόμενες από την οδηγία αυτή περιπτώσεις με νέους όρους που έχουν ως αποτέλεσμα να καθιστούν ευκολότερη την προσφυγή στην εν λόγω διαδικασία (βλ. ΔΕΕ, αποφάσεις της 18^{ης} Μαΐου 1995, C-57/94, Επιτροπή κατά Ιταλίας, Συλλ. 1995, σ. I-1249, σκέψη 23, της 28^{ης} Μαρτίου 1996, C-318/94, Επιτροπή κατά Γερμανίας, Συλλ. 1996, σ. I-1949, σκέψη 13 και της 13^{ης} Ιανουαρίου 2005, C-84/03, Επιτροπή κατά Ισπανίας, Συλλ. 2005, I-13947, σκέψη 48). Εξάλλου, το βάρος αποδείξεως περί του ότι συντρέχουν όντως οι έκτακτες περιστάσεις που δικαιολογούν την απόκλιση το φέρει ο προτιθέμενος να κάνει χρήση των διατάξεων αυτών (βλ. υπό το πνεύμα αυτό ΔΕΕ, αποφάσεις της 10^{ης} Μαρτίου 1987, C-199/85, Επιτροπή κατά Ιταλίας, Συλλ. 1987, σ. 1039, σκέψη 14, της 18^{ης} Μαΐου 1995, C-57/94, Επιτροπή κατά Ιταλίας, Συλλ. 1995, σ. I-1249, σκέψη 23, της 28^{ης} Μαρτίου 1996, C-318/94, Επιτροπή κατά Γερμανίας, Συλλ. 1996, σ. I-1949, της 10^{ης} Απριλίου 2003, C-20/01 και C-28/01, Επιτροπή κατά Γερμανίας, Συλλ. 2003, I-360, σκέψη 58, της 14^{ης} Σεπτεμβρίου 2004, C-385/02, Επιτροπή κατά Ιταλίας, Συλλ. 2004, σ. I-8121, σκέψη 19, της 14^{ης} Οκτωβρίου 2004, C-340/02, Επιτροπή κατά Γαλλίας, Συλλ. 2004, I-9845, σκέψη 38, και της 2^{ης} Ιουνίου 2005, C-394/02, Επιτροπή κατά Ελλάδας, Συλλ. 2005, I-4713, σκέψη 33).

15. Στην προκειμένη περίπτωση, από τα στοιχεία του φακέλου της κρινόμενης υπόθεσης προκύπτουν τα ακόλουθα:

Ο Σ.Ε.Α.Β. που θεσμοθετήθηκε βάσει των διατάξεων του άρθρου 17 του ν. 3404/2005 και αριθμεί όλα τα Ανώτατα Εκπαιδευτικά και Τεχνολογικά Ιδρύματα (Α.Ε.Ι. – Τ.Ε.Ι.) της χώρας, αποσκοπεί δε στο να καταστήσει τις πληροφοριακές πηγές των Βιβλιοθηκών των μελών του προσιτές σε όλη την ακαδημαϊκή και ερευνητική κοινότητα της Ελλάδας και στοχεύει, μεταξύ άλλων, στην από κοινού συνδρομή και απόκτηση δικαιωμάτων ηλεκτρονικής πρόσβασης σε επιστημονικά περιοδικά. Προς τούτο, και ειδικότερα για τη συνδρομή και απόκτηση δικαιωμάτων απομακρυσμένης πρόσβασης σε ηλεκτρονικές πηγές και υπηρεσίες πληροφόρησης, συμπεριλαμβανομένων των ηλεκτρονικών επιστημονικών περιοδικών και βιβλίων αποφάσισε τη σύναψη των υπό εξέταση συμβάσεων με τους αναφερόμενους στο ιστορικό εκδοτικούς οίκους.

Από τις ανωτέρω διατάξεις και ιδίως στο πλαίσιο της ερμηνευόμενης διάταξης του άρθρου 32 του ν. 4412/2016 (*Προσφυγή στη διαδικασία με διαπραγμάτευση χωρίς προηγούμενη δημοσίευση*) συνάγεται ότι για τη σύναψη συμβάσεων προμηθειών και παροχής υπηρεσιών θα πρέπει, κατ' αρχήν, να διενεργείται ανοικτός ή κλειστός διαγωνισμός, ενώ η αναθέτουσα αρχή μπορεί να συνάψει σύμβαση προμηθειών και παροχής υπηρεσιών με τη διαδικασία της διαπραγμάτευσης, χωρίς να έχει προηγηθεί

δημοσίευση σχετικής προκήρυξης, εξαιρετικά, στις περιοριστικά αναφερόμενες περιπτώσεις του της διάταξης του ως άνω άρθρου 32, οι οποίες, καθώς εισάγουν παρέκκλιση από τον κανόνα, είναι στενά ερμηνευτέες, ενώ το βάρος απόδειξης φέρει όποιος τις επικαλείται.

Ειδικότερα οι αναθέτουσες αρχές μπορούν να προσφύγουν στη διαδικασία της διαπραγμάτευσης όταν, εκτός των άλλων, για λόγους τεχνικούς (όπως η κατοχή αποκλειστικών τεχνικών μέσων, γνώσεων ή μεθόδων) ή σχετικούς με την προστασία αποκλειστικών δικαιωμάτων, καθίσταται απολύτως αναγκαίο να ανατεθεί η εκτέλεση της προμήθειας σε συγκεκριμένο προμηθευτή ο οποίος όμως δεν αρκεί να είναι απλώς ικανός να εκτελέσει με τον πλέον αποτελεσματικό τρόπο τη ζητούμενη προμήθεια, αλλά απαιτείται να είναι και ο μοναδικός έναντι οιαδήποτε άλλου προμηθευτή (ΔΕΚ 199/85 Επιτροπή κατά Ιταλίας, ΔΕΚ 296/92 Επιτροπή κατά Ιταλικής Δημοκρατίας, ΔΕΚ 57/94 Επιτροπή κατά Ιταλικής Δημοκρατίας).

Συνεπώς, εφόσον συντρέχουν οι ανωτέρω προϋποθέσεις, οι αναθέτουσες αρχές δύναται να προβούν, ύστερα από διαπραγματεύσεις, σε απευθείας ανάθεση προμηθειών και παροχής υπηρεσιών για λόγους τεχνικούς ή προστασίας δικαιωμάτων αποκλειστικότητας, χωρίς προηγούμενη δημοσίευση προκήρυξης, έχοντας όμως προηγουμένως σταθμίσει όλες τις οικονομοτεχνικές παραμέτρους, που καθιστούν συμφερότερη την προσφυγή σε αυτήν την όλως εξαιρετική διαδικασία, με πλήρη και ειδική αιτιολογία που πρέπει να προκύπτει από τα στοιχεία του φακέλου, για τους λόγους που επέβαλαν την απόφασή τους αυτή, διαφορετικά η διαδικασία της απευθείας ανάθεσης δεν είναι νόμιμη (βλ. Πράξεις 186, 187, 188, 189, 190, 191/2006, 263/2007, 77/2008, 3334/2009, VI Τμ Ελ.Συν.).

Ο λόγος που επικαλείται η αναθέτουσα αρχή για την προσφυγή στη διαδικασία της διαπραγμάτευσης κατ' εφαρμογή της εν λόγω διάταξης για τις τρεις πρώτες εκ των αιτουμένων συμβάσεων (με τους εκδότες Brill, ProQuest και Springer Nature) είναι ότι οι αναφερόμενοι εκδότες είναι οι αποκλειστικοί παραγωγοί, διαθέτες και πάροχοι του πρωτογενούς υλικού (ηλεκτρονικά βιβλία, λεξικά και εγκυκλοπαίδειες, ηλεκτρονικά περιοδικά και βάσεις δεδομένων) σύμφωνα με τις υποβληθείσες επιστολές εκάστου εξ αυτών. Ειδικότερα, με βάση τα διαλαμβανόμενα στο από 30.10.2018 έγγραφο παροχής διευκρινήσεων του ΣΕΑΒ, «οι εκδότες/πάροχοι αφενός για την προμήθεια του υλικού (Brill, ProQuest, Nature Archive) προσκόμισαν επιστολές αποκλειστικότητας όπου τεκμηριώνουν ότι είναι οι μοναδικοί διαθέτες του χρήσιμου για την ερευνητική κοινότητα υλικού και ταυτοχρόνως εξασφαλίζουν την πρόσβαση στο διηλεκές στο συγκεκριμένο υλικό. Αφετέρου για τα δικαιώματα συνδρομής στις υπηρεσίες ORCID, οι πάροχοι προσκόμισαν επίσης επιστολές αποκλειστικότητας».

Επιπλέον, σύμφωνα με την υπ. αριθμ 233/2010 πράξη του Ζ' Κλιμακίου ΕΣ που αφορά στη σύναψη παρόμοιων συμβάσεων αναφέρεται ότι : “...τα μέλη της πανεπιστημιακής κοινότητας επιλέγουν τους εκδοτικούς εκείνους οίκους που προσφέρουν προϊόντα και υπηρεσίες που ανταποκρίνονται στις εκπαιδευτικές και ερευνητικές ανάγκες του κάθε Ιδρύματος. Υπό το πρίσμα αυτό, η αποκλειστικότητα των αντίστοιχων εκδοτικών οίκων αναφορικά με τη διάθεση-παραχώρηση χρήσης των δικαιωμάτων που αποτελούν το αντικείμενο των ελεγχόμενων συμβάσεων αρκεί για την θεμελίωση της νομιμότητας της διαδικασίας απευθείας ανάθεσης καθώς η οποιαδήποτε κρίση ως προς τα κριτήρια επιλογής των συγκεκριμένων εκδοτών θα οδηγούσε σε μη επιτρεπτό έλεγχο σκοπιμότητας (πρβλ. Πράξη 130/2007 VI Τμ., 79/2006 IV Τμ.)”.

Τέλος όπως έχει γίνει δεκτό με την υπ' αριθμ. 130/2007 Απόφαση του VI Τμήματος του Ελεγκτικού Συνεδρίου σχετικά με την υπογραφή σχεδίων συμβάσεων μεταξύ του Σ.Ε.Α.Β. και αντίστοιχων εκδοτών που αφορούσαν ομοίως τη συνδρομή και απόκτηση δικαιωμάτων απομακρυσμένης πρόσβασης σε ηλεκτρονικές πηγές και υπηρεσίες πληροφόρησης, συμπεριλαμβανομένων των ηλεκτρονικών επιστημονικών περιοδικών και βιβλίων είναι “νόμιμη η προσφυγή στη διαδικασία της διαπραγμάτευσης, χωρίς την προηγούμενη δημοσίευση σχετικής προκήρυξης, δεδομένου ότι οι ως άνω αντισυμβαλλόμενοι εκδοτικοί οίκοι είναι οι αποκλειστικοί διαθέτες των ηλεκτρονικών επιστημονικών περιοδικών που επελέγησαν από τον Σ.Ε.Α.Β. βάσει των αναγκών για την κάλυψη των γνωστικών πεδίων των Α.Ε.Ι. και Τ.Ε.Ι. της χώρας (βλ. τις προσκομιζόμενες οικείες βεβαιώσεις των εκδοτικών οίκων), επομένως η διενέργεια διαγωνισμού για τις εν λόγω υπηρεσίες θα καθίστατο άνευ αντικειμένου, καθ' όσον μόνο οι ως άνω εκδοτικοί οίκοι, λόγω των προεκτεθέντων δικαιωμάτων τους περί αποκλειστικής διάθεσης για

την πρόσβαση στα συγκεκριμένα ηλεκτρονικά επιστημονικά περιοδικά, θα είχαν τη δυνατότητα να παράσχουν τις υπηρεσίες αυτές.” (βλ. αναλυτικώς Απόφαση 130/2007 Απόφαση του ΕΣ).

16. Ενόψει των ανωτέρω και από τα στοιχεία που προσκομίστηκαν εκ μέρους του αιτούντος και ειδικότερα από τις προσκομιζόμενες βεβαιώσεις αποκλειστικότητας, τεκμηριώνεται επαρκώς η αποκλειστικότητα διάθεσης/ παραχώρησης άδειας χρήσης των πνευματικών δικαιωμάτων των εντύπων-επιστημονικών και ερευνητικών περιοδικών και λοιπών συγγραμμάτων που εκδίδονται και αναρτώνται στις διαδικτυακές πύλες των εν λόγω εκδοτών, καθώς και των υπηρεσιών απόκτησης δεδομένων διασύνδεσης προγραμματισμού εφαρμογών ερευνητών, που καθιστούν αναγκαία την ανάθεση συμβάσεων των αιτούμενων συνδρομών στους συγκεκριμένους προμηθευτές - εκδοτικούς οίκους και παρόχους.

17. Εν όψει των ανωτέρω εκτεθέντων κρίνεται ότι συντρέχουν οι προϋποθέσεις εφαρμογής των διατάξεων του άρθρου 32 παράγραφος 2, περίπτωση β', υποπερίπτωση γγ' του ν. 4412/2016 για την προσφυγή σε διαδικασία διαπραγμάτευσης για την ανάθεση τεσσάρων (4) συμβάσεων με αντικείμενο την συνδρομή και απόκτηση δικαιωμάτων απομακρυσμένης πρόσβασης σε ηλεκτρονικές πηγές και υπηρεσίες πληροφόρησης, συμπεριλαμβανομένων των ηλεκτρονικών επιστημονικών περιοδικών και βιβλίων, με τους εκδοτικούς οίκους/παρόχους Brill, ProQuest, Springer Nature και Orchid, προϋπολογισθείσας δαπάνης € 259.566,50, € 232.000,00, € 235.000,00 και € 160.432,99 αντίστοιχα.

IV. Συμπέρασμα

Ενόψει όλων των προεκτεθέντων, με βάση το διδόμενο πραγματικό και από την υπαγωγή αυτού στις προαναφερόμενες και ερμηνευόμενες διατάξεις, επί του τεθέντος ερωτήματος, η Ε.Α.Α.ΔΗ.ΣΥ. ομόφωνα αποφασίζει:

Την παροχή σύμφωνης γνώμης επί του αιτήματος του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης, ως εκπροσώπου του Συνδέσμου Ελληνικών Ακαδημαϊκών Βιβλιοθηκών, σύμφωνα με το άρθρο 2 παρ. 2, περ. γ (δδ) του ν. 4013/2011, για την προσφυγή σε διαδικασία διαπραγμάτευσης για την ανάθεση τεσσάρων (4) συμβάσεων με αντικείμενο την συνδρομή και απόκτηση δικαιωμάτων απομακρυσμένης πρόσβασης σε ηλεκτρονικές πηγές και υπηρεσίες πληροφόρησης, συμπεριλαμβανομένων των ηλεκτρονικών επιστημονικών περιοδικών και βιβλίων, με τους εκδοτικούς οίκους/παρόχους Brill, ProQuest, Springer Nature και Orchid, προϋπολογισθείσας δαπάνης € 259.566,50, € 232.000,00, € 235.000,00 και € 160.432,99 αντίστοιχα, σύμφωνα με τη διάταξη του άρθρου 32, παρ. 2, περ. β', υποπερ. γγ' του ν. 4412/2016 (για λόγους σχετικούς με την προστασία αποκλειστικών δικαιωμάτων) λόγω συνδρομής των προς τούτο τασσόμενων υπό του νόμου προϋποθέσεων.

Αθήνα, 11 Δεκεμβρίου 2018

ΘΕΩΡΗΘΗΚΕ

Ο Πρόεδρος

Γεώργιος Καταπόδης